

Costa de la Cavalleria

Santa Maria de Merlès

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sector sud del terme municipal
Emplaçament A 50 metres de la carretera BV-4401, punt quilomètric 15'500.

Coordenades:

Latitud: 41.98091
Longitud: 1.97535
UTM Est (X): 415115
UTM Nord (Y): 4648164

Classificació

Número de fitxa 08255 - 3
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern
Segle XIV-XVII
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: La gran estructura agropecuària d'obra que s'allarga uns metres davant la façana principal i adossada a la torre medieval així com les adossades a l'oest trenquen tota l'harmonia del conjunt arquitectònic.

Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Domèstic

Observacions protecció: BCIN Núm. Reg:3945 - MH. BOE 05/05/1949
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari Sí, IPA. 3628

Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada

Titular: Ref. cad.: 011A00066
Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dj., 25/10/2007 - 02:00

Descripció

La Costa de la Cavalleria es troba situada a tocar d'una llarga recta de la carretera que porta des de Navàs a Prats de Lluçanès, al nord-est del nucli de Sant Pau de Pinós i al sud-oest de la Serra de Degollats. Es tracta d'una robusta masia de planta rectangular formada per planta baixa, un pis i golfes amb teulada de doble vessant amb aigües a les façanes principal i posterior. Està construïda amb murs de maçoneria de pedra amb algunes parts ben alineades amb carreus col·locats a trencajunt formant filades regulars, i cantonades diferenciades de grans carreus. La façana principal, orientada a l'est, queda tancada amb un pati voltat d'estructures agropecuàries, una torre i una porta de lliça. La façana presenta a la planta baixa un portal d'arc de mig punt adovellat i dues petites obertures entre carreus a l'esquerra. Al primer pis, sobre el portal, hi ha una finestra emmarcada amb brancals i llinda de pedra bisellada i ampit motllurat. A l'esquerra d'aquesta finestra hi ha una finestra de monòlits de pedra tapiada. A nivell de golfes s'hi obren tres finestres de menors dimensions, dues de les quals emmarcades amb monòlits de pedra bisellada i una emmarcada amb pedra treballada. A la part dreta de la façana principal i separada per uns dos metres s'hi aixeca una massissa torre quadrada d'època medieval. Està construïda amb maçoneria de grans carreus col·locats a trencajunt i coberta amb teulada de quatre vents. A la part inferior s'hi accedeix per una porta oberta a mitjans del segle XX; en aquest espai hi ha una habitació coberta per una volta amb un forat on es tiraven els aliments als presoners. A sobre la porta s'hi obre una espitllera esqueixada on entrava la llum a l'interior de la presó. A la part superior hi ha tres finestres alineades verticalment emmarcades amb brancals, llinda i ampit de pedra motllurada, cada una amb un motllurat diferent. La façana est de la torre té dues finestres bisellades emmarcades verticalment. La façana nord té una finestra bisellada a la part superior i la façana oest, encarada a la masia s'hi obre una espitllera i una finestra bisellada a la part superior. La façana sud de la masia presenta diverses obertures disposades irregularment. A la planta baixa hi ha tres petites obertures i una obertura apaïsada emmarcada amb monòlits de pedra. Al primer pis s'hi obren tres petites finestres d'obertura moderna, una petita finestra emmarcada amb monòlits de pedra bisellada i tres finestres més grans emmarcades amb brancals i llinda de pedra bisellada i ampits de pedra motllurat. La finestra central presenta una decoració geomètrica a la llinda amb un motiu floral esculpit al mig. La finestra de la dreta té a la llinda la data següent: IHS 1675. A les golfes s'hi obren dues finestres emmarcades amb pedra bisellada. La façana oest té adossada a nivell de planta baixa una estructura d'obra. Al primer pis hi ha dues finestres emmarcades amb brancals i llinda de pedra bisellada i ampit de pedra, i també una estructura d'obra adossada. A nivell de golfes s'hi obren dues finestres emmarcades amb pedra bisellada i una finestra reformada a la part dreta. La façana nord presenta un accés reformat a nivell de golfes al qual s'accedeix a partir d'una escala. També presenta tres finestres reformades o de moderna obertura, i les restes d'una tina de vi exterior, actualment plena de brutícia.

Història

La Costa de la Cavalleria, es troba documentada l'any 1308 amb el nom de Masdous. Sota aquest nom també apareix documentada en el capbreu de 1434 de béns del monestir de Lluçà, dins la batllia de Sant Andreu de Llanars. Apareix en el fogatge de 1553, encara sota la denominació Mas Dons.. L'edifici actual fou bastit probablement al llarg del segle XVII sobre els vestigis de l'edifici medieval, del que probablement es conserva la torre.

Bibliografia

AADD (1991). Guia d'art del Berguedà. Consell comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà. AADD (1994). Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura. IGLÉSIES, Josep (1981). El fogatge de 1553. Estudi i transcripció. Dalmau. MASRAMON, Ramon (1990). El Lluçanès Central. Història de la baronia de Lluçà. Ajuntament de Prats de Lluçanès. PLADEVALL, Antoni (1997). Santa Maria de Lluçà. Antiga canònica agustiniana. Impremta Sellarès (Torelló). Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Santa Maria de Merlès. Àrea de Coneixement i Recerca, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, revisat el maig de 2007.

